

Van: "[REDACTED]" <[REDACTED]@landschapoverijssel.nl>
Verzonden: dinsdag 21 april 2020 10:08
Aan: "[REDACTED]" <[REDACTED]@staphorst.nl>
Onderwerp: RE: Bermen en bermsloten Staphorst
Bijlage(n): 20200203 Verzoek tot handhaving Staphorst.docx

Hoi [REDACTED],

Hierbij stuur ik je de brief die wij per mail hebben verstuurd. Het handhavingsverzoek is niet formeel ingediend, gelukkig kunnen we dit in samenwerking projectmatig aanpakken.

De brief geeft wel een goed beeld van de situatie en de juridische grondslag om tot handhaving over te gaan.

Als het vragen oplevert, trek gerust aan de bel!

Groeten, [REDACTED]

Van: [REDACTED] <[REDACTED]@staphorst.nl>
Verzonden: maandag 20 april 2020 14:14
Aan: [REDACTED] <[REDACTED]@landschapoverijssel.nl>
Onderwerp: RE: Bermen en bermsloten Staphorst

Beste [REDACTED],

Bedankt voor de gegevens. Morgen heb ik tijd in mijn agenda gereserveerd voor een belronde. Dan zal ik jou ook even bellen.

Met vriendelijke groet,

[REDACTED]
medewerker Omgevingsrecht

Telefoon: (0522) 46 75 91
Postadres: Postbus 2, 7950 AA Staphorst
Bezoekadres: Binnenweg 26, 7951 DE Staphorst
Informatie: www.staphorst.nl

Van: [REDACTED] <[REDACTED]@landschapoverijssel.nl>
Verzonden: vrijdag 17 april 2020 12:45
Aan: [REDACTED]
CC: [REDACTED] <[REDACTED]@overijssel.nl>; [REDACTED]
Onderwerp: RE: Bermen en bermsloten Staphorst

Beste [REDACTED],

Bij de provincie kunt je het beste contact opnemen met [REDACTED], ecooloog bij de provincie Overijssel en kenner van de flora en fauna in de bermen en sloten in dit gebied: 038-[REDACTED].

Bij het waterschap heb ik contact gehad met [REDACTED]. Hij is beleidsadviseur bij WODD maar kan wel doorwijzen naar de juiste persoon binnen team handhaving: 088-[REDACTED].

Beide mailadressen heb ik opgenomen in de cc!

Lijkt me goed om volgende week nog even contact te hebben, ik probeer je nog een keer te bellen begin volgende week. Voor nu een goed weekend.

Met vriendelijke groet,

[Redacted signature]

[Redacted signature]
[Redacted signature]
M 06 - [Redacted signature]
[Redacted signature]@landschapoverijssel.nl
www.landschapoverijssel.nl

Landschap Overijssel
Huis "de Horte"

Poppenallee 39 • 7722 KW Dalfsen
T 0529 - [Redacted signature]

Uw achtertuin is
groter dan u denkt

Van: [Redacted signature] [Redacted signature]@staphorst.nl]

Verzonden: vrijdag 17 april 2020 11:08

Aan: [Redacted signature] <[Redacted signature]@landschapoverijssel.nl>

Onderwerp: Bermen en bermsloten Staphorst

Geachte [Redacted signature] [Redacted signature]

Zojuist is het mij niet gelukt om u telefonisch te bereiken. Via [Redacted signature] heb uw stukken en e-mails ontvangen over de gedempte sloten en aangetaste bermen in de gemeente Staphorst. Ik zou hierover graag contact opnemen met het Waterschap en de Provincie om meer informatie te vergaren. Heeft u voor mij contactgegevens van contactpersonen bij het Waterschap en de Provincie?

Ik hoor graag van u.

Met vriendelijke groet,

[Redacted signature]
[Redacted signature] medewerker Omgevingsrecht

Telefoon: (0522) [Redacted signature]
Postadres: Postbus 2, 7950 AA Staphorst
Bezoekadres: Binnenweg 26, 7951 DE Staphorst
Informatie: www.staphorst.nl

gemeente
Staphorst

Gemeente Staphorst
College van B&W
Postbus 2
7950 AA Staphorst

Geacht college,

Inleiding

Hierbij dien ik namens Landschap Overijssel een verzoek tot handhaving in wegens structurele en grootschalige overtreding van artikel 6.7 van het Bestemmingsplan Buitengebied door het illegaal dempen van bermsloten en het oneigenlijk gebruik van gemeentelijke bermen. In dit handavingsverzoek behandelen wij achtereenvolgens:

- 1) de context van ons verzoek;
- 2) een beschrijving van de ecologische waarde van de betreffende bermen en bermsloten;
- 3) een beschrijving van de locaties van de overtredingen;
- 4) de juridische basis van ons verzoek;
- 5) het concrete verzoek.

1. Context

Een kernkwaliteit van Staphorst is de cultuurhistorische- en landschappelijke waarde van de gemeente. Het Staphorsterveld maakt hier een belangrijk onderdeel van uit. Dit laagveengebied met haar karakteristieke landschap is ontstaan door verkaveling en veenontginning. De 'wandelande dorpen' Rouveen en Staphorst schoven tijdens de ontginningen steeds een stukje op. Het sloten- en wegenpatroon zijn hiervan belangrijke relicten. Het gebied heeft tegenwoordig hoge natuurlijke waarden voor flora (zoals blauwschraalgrasland) en fauna (weidevogelgebied).

De bermen en bermsloten langs de zandwegen zijn kenmerkende en zeer waardevolle elementen in het huidige landschap. Ze zijn erg belangrijk voor diverse zeldzame en beschermde flora en fauna.

De laatste jaren valt ons op dat veel sloten en bermen verdwijnen doordat agrariërs de sloten dempen en de grond, bermen en randen van de zandpaden gebruiken als weiland/akker. Zie bijlage 1 voor een foto impressie. Dit oneigenlijke gebruik betekent een verlies van diverse waarden die kenmerkend zijn voor het Staphorsterveld. Dit is in strijd met het Bestemmingsplan Buitengebied, het Landschapsplan Staphorst, de Omgevingsvisie van de provincie Overijssel en de Wet Natuurbescherming (Wnb)

Ondanks herhaalde (informele) verzoeken tot handhaving en correctie van het illegaal gebruik van bermen en sloten is de situatie in het Staphorsterveld tot nu toe gedoogd door de gemeente. Dat heeft ons helaas doen besluiten een handhavingstraject te starten waarbij wij u formeel verzoeken om actief handhavend op te treden en over te gaan tot terugvordering en herstel van de gemeentelijke bermen en sloten.

2. Ecologische waarde van bermen en bermsloten

De sloten en bermen in de Gemeente Staphorst zijn erg waardevol voor diverse flora en fauna. Voor sommige soorten zijn de bermen en sloten langs de wegen de laatste refugias waar ze nog kunnen standhouden. Dit omdat het agrarisch gebied waar ze voorheen voorkwamen geïntensiveerd is en hier niet of nauwelijks nog plek is voor bijvoorbeeld

soorten van onbemeste situaties. Ook vooral omdat de sloten tussen de percelen meer last hebben van vermessing dan de sloten en bermen die langs (zand)wegen liggen omdat deze maar vanaf één kant bemest worden. Hier wordt namelijk alleen aan de kant van het perceel gemest door de boer maar niet in de berm.

Voorals in het westelijke, nattere deel van de gemeente zijn erg veel sloten en bermen aanwezig waar landelijke zeldzaamheden voorkomen en zelfs soorten die zijn opgenomen in de aandachtsoortenlijst van de Provincie Overijssel. Er zijn verschillende bermen waar de Blauwe knoop nog voorkomt en slootkanten waar Draadzegge veelvuldig staat en lokaal plekken met Stijf struisriet, Knotssegge en Kleine valeriaan. Voor de laatste 3 soorten moet je normaal gesproken op zoek in blauwgraslanden maar in de Gemeente Staphorst bevinden zich locaties waar deze in bermen en sloten voorkomen langs wegen. Een unieke situatie!

Naast bovengenoemde zeldzaamheden komen in de bermen en sloten ook algemenere plantensoorten voor. De authentieke bloemrijke bermen langs zandwegen zijn daarom erg waardevol als nectarbron voor diverse soorten insecten. Hiervan is de Argusvlinder op dit moment de meest karakteristieke soort. Deze soort is in Overijssel vrijwel overal verdwenen maar komt in de Gemeente Staphorst nog veelvuldig voor in authentieke bermen en slootkanten in het westelijke deel. De soort is zelfs voor zijn voortplanting afhankelijk van deze bermen en het liefst wanneer er nog een authentiek hekwerk aanwezig is waar het juiste microklimaat voorkomt voor de rupsen. In het gebied komen binnen reservaatgrenzen van de natuurgebieden aldaar de Zilveren maan en Aardbeivlinder voor, voor deze soorten kunnen de bermen als ecologische verbindingzones fungeren tussen de laatste paar populaties die binnen de gemeente voorkomen. Ook voor deze soorten geldt overigens dat ze vroeger waarschijnlijk in het gehele gebied voorkwamen maar hier nu geen plek meer vinden.

De watervoerende sloten in het westelijke deel van de gemeente zijn tevens leefgebied van een aantal bijzondere soorten vissen en amfibieën. Langs diverse wegen kwamen tot voor kort in de sloten nog Poelkikkers, Grote modderkruipers en Kleine modderkruipers voor op plekken die nu gedempt zijn. Maar ook voor de zeldzame Waterspitsmuis kunnen de sloten en delen van bermen geschikt zijn als leefgebied. De bermen en sloten in het drogere, oostelijkere deel van de gemeente zijn voor laatstgenoemde soorten nauwelijks interessant. Toch vormen deze droge sloten en bermen leefgebied voor nectarzoekende insecten zoals het Oranje zandoogje, zwartsprietdikkopje en wilde bijen zoals de Ranonkelbij. De droge sloten zijn hier tevens schuilplaatsen voor een soort als Patrijs of doet dienst als broedlocatie voor deze soort of andere soorten zoals Geelgors.

Locaties die voorheen soortenrijk waren en extensief beheerd werden, zijn na het dempen ingezaaid met raaigras en worden net zo intensief mee gemaaid als aanliggend perceel waarna het leefgebied voor bovengenoemde soorten op deze locaties verdwenen zijn.

3. Locatie

In bijlage 2 is een kaart opgenomen met daarop de gedempt/bewerkte bermsloten langs gemeentewegen in het buitengebied. Dit betreft enkel een overzicht van bermsloten ten westen van de snelweg A28. In totaal gaat het om

- 11.35 km illegaal gedempte en oneigenlijk in gebruik genomen bermen en bermsloten door agrariërs (rode kleur).
- 1.46 km illegaal gedempte sloten die niet in gebruik zijn genomen (oranje kleur).
- 1.19 km verondiepte sloten. (geel/oranje kleur)

Het gaat hier in totaal om maar liefst 14.01 strekkende kilometer slootberm van in zo'n 3 á 4 meter breed. Het totale oppervlakte schatten wij hiermee in op 4.2 tot 5.6 hectare gemeentegrond die oneigenlijk is bewerkt en in gebruik is genomen. Hierbij wil ik nogmaals benadrukken dat hierbij gaat om slechts een deel van de gemeente. Ook in het overig grondgebied van de gemeente Staphorst constateren wij deze onwenselijke ontwikkeling.

4. Juridische basis

Bestemmingsplan Buitengebied, Gemeente Staphorst

Het betreffende gebied heeft de bestemming "Agrarisch gebied met waarden landschap" (artikel 6).

De aldus aangewezen grond zijn onder meer bestemd voor "het behoud, het herstel en de versterking van de landschappelijke waarden, met dien verstande dat hieronder het behoud en/of het herstel van de volgende ruimtelijk kenmerken" wordt begrepen. Onder meer sub a: het verkavelingspatroon; rationale slagenverkaveling.

Conclusie: Het dempen van sloten gaat ten koste van het verkavelingspatroon is daarmee strijdig met de bestemming.

Op grond van artikel 6.7 lid a is het verboden zonder of in afwijking van een vergunning van het bevoegd gezag (omgevingsvergunning) de volgende werken, geen bouwwerken zijnde, en werkzaamheden uit te voeren, te doen en te laten uitvoeren: Sub 6: "het dempen van beken, sloten en/of andere watergangen en/of waterpartijen anders dan ten behoeve van de ontwikkeling van natuur en waterhuishouding." Daarnaast is onbekend welke kwaliteit grond is toegepast, en bestaat er kans op verontreiniging (bijvoorbeeld PFAS).

Conclusie: Het dempen van sloten is vergunningsplichtig.

Landschapsplan Staphorst, Gemeente Staphorst

Hoewel het landschapsplan geen juridische status heeft wordt het Landschapsplan gebruikt bij de inhoudelijke afweging om een omgevingsvergunning op grond van het bestemmingsplan te verlenen.

Uit het landschapsplan blijkt dat we in dit gebied te maken hebben met landschapstype "Open slagenlandschap".

Volgens de tabel 'kenmerken landschapstypen' heeft een dergelijk landschap onder meer de volgende karakteristieken:

- veel sloten;
- systeem van vaarten en sloten.

De hoofdopgave van het Landschapsplan is onder meer het behoud en versterking van deelgebieden en landschapstypen.

Conclusie Het dempen van sloten gaat ten koste van bovengenoemde karakteristieken en draagt niet bij aan de hoofdopgave van het Landschapsplan.

Omgevingsvisie Overijssel, Provincie Overijssel

Volgens de kaart Laag van het Agrarisch Cultuurlandschap behorende bij Omgevingsvisie Overijssel is het gebied van de sloten en bermen gelegen in landschapstype: Laagveenontginningen

Ambitie

De ambitie is de cultuurhistorische kwaliteiten van het laagveenlandschap zoveel als mogelijk in stand te houden en beleefbaar te maken. De grote open ruimtes, het patroon van sloten met beplantingen, de vochtige bloemrijke weides geven dit landschap grote belevingswaarde en zijn essentieel voor de leefomgeving van weidevogels. De grondgebonden landbouw is de drager van deze kwaliteiten, echter een nieuw perspectief op een gebiedsgerichte bedrijfsvoering - eventueel in combinatie met andere functies - is voor de toekomst van deze gebieden zeer wenselijk.

Norm

De laagveenontginningen krijgen – mede voor weidevogels– een beschermende bestemmingsregeling, gericht op instandhouding van de ter plaatse karakteristieke maat en schaal van de ruimte, met onderscheid tussen gebieden met grote open ruimtes en gebieden met een langgerekte kavelstructuur met beplanting. In de laagveenontginningen is het waterpeil niet lager dan voor graslandgebruik noodzakelijk is.

Richting

Als ontwikkelingen plaats vinden in de laagveenontginningen, dan dragen deze bij aan behoud en versterking van het lint als karakteristieke bebouwingsstructuur. Het slotenpatroon en, waar aanwezig, de houtsingels als accentuering van de ruimtelijke structuur respecteren en versterken bij de verdere ontwikkeling van de agrarische functie.

Conclusie: Het dempen van sloten gaat ten koste van het slotenpatroon en is daarmee strijdig met het provinciale beleid.

Wet Natuurbescherming, provincie Overijssel

In de toelichting op de ecologische waarden komen de volgende beschermde soorten aan de orde:

Flora

- Blauwe knoop (aandachtsoort Provincie Overijssel)
- Dotterbloem (aandachtsoort Provincie Overijssel)
- Draadzegge (rode lijst: kwetsbaar)
- Kleine valeriaan (rode lijst: kwetsbaar)
- Knotssegge (rode lijst: kwetsbaar)
- Stijf struisriet (rode lijst: bedreigd)

Fauna

- Grote modderkruiper (Habitatrichtlijn tabel II/ rode lijst: kwetsbaar/ aandachtsoort Provincie Overijssel)
- Kleine modderkruiper (Habitatrichtlijn bijlage II)
- Poelkikker (Habitatrichtlijn bijlage IV)
- Waterspitsmuis (rode lijst: kwetsbaar)
- Aardbeivlinder (rode lijst: bedreigd/ aandachtsoort Provincie Overijssel)
- Zilveren maan (rode lijst: bedreigd/ aandachtsoort Provincie Overijssel)
- Ranonkelbij (aandachtsoort Provincie Overijssel)
- Geelgors (aandachtsoort Provincie Overijssel)
- Patrijs (aandachtsoort Provincie Overijssel)

Voor al deze soorten geldt het voorzorgbeginsel onder artikel 1.11 van de Wnb. Dat wil zeggen dat dat er voor eenieder een algemene verplichting bestaat om voldoende zorg te dragen voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.

Daarnaast zijn er een aantal soorten die bijzondere bescherming genieten onder de Wnb:

- De Poelkikker; dit is een Europees beschermde soort, beschermd, onder artikel 3.5 van de Wnb.
- De Grote Modderkruiper; dit is landelijk beschermde soort, onder artikel 3.10 van de Wnb.

Het is expliciet verboden om deze soorten opzettelijk te doden. Daarnaast is de voortplantings-, rust- en verblijfplaats van deze soorten jaarrond beschermd. De poelkikker komt namelijk jaarlijks op dezelfde plaatsen terug. In bijlage 3 onderbouwen wij dat het zeer aannemelijk is dat de Poelkikker en Grote Modderkruiper aanwezig waren in sloten die later gedempt zijn.

Conclusie: Het dempen van sloten leidt tot vernietiging van soorten en leefgebied van soorten en is daarmee strijdig met artikel 1.11, 3.5 en 3.10 van de Wet Natuurbescherming.

5. Verzoek

Gezien voorgaande toelichting verzoekt Landschap Overijssel uw college om:

- Actief handhavend op te treden tegen eenieder (rechtspersoon en natuurlijke personen) die als overtreder kan worden aangemerkt wegens het dempen en verondiepen van sloten zonder geldige omgevingsvergunning dan wel het oneigenlijk in gebruik hebben van gemeentelijke bermen.
- Van overtreders te eisen om binnen afzienbare termijn over te gaan tot herstel van de oorspronkelijke situatie
- (voldoende afschrikwekkende) lasten onder dwangsom of bestuursdwang op te leggen tegen overtreders teneinde het herstel spoedig te laten plaatvinden.
- Over te gaan tot terugvordering van de gemeentelijke eigendommen.
- Het toezicht in het buitengebied te intensiveren teneinde herhaling te voorkomen.

6. Afsluiting

Dit verzoek tot handhaving doen wij in het belang van het behoud van het karakteristieke landschap van Staphorst. Wij zijn graag bereid om telefonisch of 'in het veld' een toelichting te geven op de situatie.

Hoogachtend,

Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties vinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van de Wet open overheid (Woo). De letter die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

J Art. 5.1 lid 2 sub e

Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen